

DE INVLOED VAN
HET UITDUNNEN VAN BOS
OP DE VOGELSTAND.

Inleiding:

Ten behoeve van het bosonderhoud zijn enige binnenduïnbossen tot in het vroege voorjaar uitgedund. Het leek ons interessant om na te gaan wat de gevolgen hiervan zouden zijn op het broedvogelbestand van deze bossen. Omdat wij niet over broedvogelinventarisatiegegevens beschikken, voordat het uitdunnen plaats vond, kan slechts een vergelijking worden gemaakt met een niet-uitgedund bos dat in grootte, ouderdom en samenstelling van de vegetatie vrijwel gelijk is aan het uitgedunde bos.

Het uitdunnen geschiedde o.a. in het Starre- en Huttebos. Het bos dat hiermede het best kan worden vergeleken is het Panneland. Het Starre- en Huttebos in zijn oorspronkelijke vorm was echter op enkele punten voor broedvogels aantrekkelijker dan het Panneland. Deze punten zijn: het bos is ouder met meer kamperfoelie en hop in de bomen; het grenst aan weiland (belangrijk voedselgebied); het is vochtiger en heeft voldoende oppervlaktewater in de vorm van een kanaaltje en een smal slootje langs de gehele oostgrens. Bovendien zijn de houtwalleetjes tussen de open veldjes breder, waardoor ze meer dekking en broedgelegenheid boden dan in het Panneland. Door al deze pluspunten voor het Starre- en Huttebos wordt de vergelijking met het Panneland enigszins scheef getrokken, daar de broedvogelstand in het Starre- en Huttebos altijd hoger was dan in het Panneland.

Terreinbespreking:

Zowel het Panneland als het Starre- en Huttebos zijn vroeger in kultuur geweest en bestaan grotendeels uit landbouwakertjes omgeven door houtwallen welke vroeger voor hakhout geëxploiteerd werden. Beide terreinen zijn te vinden op kaartblad 24 H van de top.krt. en zijn ook beide \pm 14 ha. groot, waarvan bij ieder terrein de helft uit bos of boswallen bestaat.

Het Panneland is gelegen in een langwerpige duinvallei, die vrijwel parallel met de kust loopt. Deze vallei is omgeven door vrij hoge heuvels, aan de westzijde tot gemiddeld

21 m. boven A.P. met uitschieters tot 23,8 m. boven A.P. Aan de oostzijde met heuvels van gem. 21 m. boven A.P. met uitschieters tot 25 m. boven A.P. De gemiddelde hoogte van het maaiveld in het Panneland is 5.9 m. boven A.P. Het varieert tussen 5,2 en 6,6 m. met enige heuveltjes van 7,4 - 8,8 en 9,1 m. boven A.P. Het centrum van het terrein is 3,8 km. uit de kust gelegen en ligt voor 80% binnen de gemeente Zandvoort en voor 20% binnen de gemeente Bloemendaal. De hakhoutbosjes en boswalleetjes bestaan voornamelijk uit eik en es. Het meer natuurlijke bos bestaat uit eiken, essen, berken, grauwe abeel en grove den met een struiklaag van meidoorn, kardinaalsmuts, vlier en Amerikaanse vogelkers en als klimplanten de kamperfoelie en de hop. Er loopt ook nog een oude iepen- en eikelaan door. In de lengte loopt er een graspad door en in de breedte een asfaltpad. Hier en daar is een rijke ondergroei van brandnetels en andere kruidachtigen. De open veldjes zijn begroeid met grassen met aan de randen hier en daar duindoorn, kruipwilg en wat vlieren. Het geïnventariseerde Panneland is \pm 750 m. lang en de breedte varieert van 140 - 270 m.

Het Starre- en Huttebos is het meest oostelijke deel van het duin, juist daar waar het duin overgaat in weiland. Het bosgedeelte behoort tot het oudste van de A.W. duinen en is minstens 150 jaar oud. Aan de westzijde wordt het terrein begrensd door vrij hoge heuvels van gemiddeld 11 m. hoog met uitschieters van 17,0 - 17,9 en 18,5 m. boven A.P. Aan de oostzijde wordt het terrein begrensd door weilandwat \pm 3 m. boven A.P. ligt, Het maaiveld van het Starre- en Huttebos varieert tussen 3,2 - 5,7 m. dat is gemiddeld 4,45 m. boven A.P. met enige heuveltjes van 6,7 en 7,6 m. boven A.P. Het centrum van het terrein is 4,5 km. uit de kust gelegen en ligt geheel binnen de gemeente Bloemendaal. Het bos bestaat uit eiken, essen, grauwe abelen, beuken en berken met een enkele grove den en kastanje, De houtwalleetjes bestaan voornamelijk uit eiken en zwarte els. De ondergroei bestaat uit meidoorn, kardinaalsmuts, wilg, bosbraam en aan de westrand duindoorns. Veelvuldig kwamen als klimplanten voor: de kamperfoelie en de hop. Deze zijn echter alle gehakt. Ongeveer in het midden van het terrein loopt het verlengde oosterkanaal, terwijl de grens tussen het duin en het weiland gevormd wordt door een boereslootje. Ongeveer para-

parallel met het kanaaltje loopt een geasfalteerde beukelaan en aan de oostgrens een onverhard (als paardepad gebruikt) eikelaantje met zeer oude bomen. Langs het kanaaltje loopt een goed begaanbaar graspad waar enige bospaadjes op uit komen. Het geïnventariseerde Starre- en Huttebos is \pm 410 m. lang en 320 m. breed.

Inventarisatie:

De geïnventariseerde terreinen zijn minstens 2x per week geheel doorgelopen en de broedvogels zijn op zang genoteerd. Met inventariseren is begonnen omstreeks half april en geëindigd eind juni. Doordat in de genoemde terreinen weinig natuurlijke broedholen aanwezig zijn, hebben we een aantal nestkasten opgehangen. De getallen tussen () zijn de broedgevallen in deze nestkasten.

De resultaten van de inventarisatie zijn samengevat in onderstaande lijst.

	<u>Panneland</u>	<u>Starre- en Huttebos</u>
BOOMKRUIPER	5	1
BOOMLEEUWERIK	1	0
BOOMPIEPER	1	1
BOSUIL	1	(1)
FITIS	14	6
GEKRAAGDE ROODSTAART	7 + (1)	4
GLANSKOP	6	2
GRASMUS	2	1
GRAUWE Vliegenvanger	1	1
GROENE SPECHT	2	0
GROENLING	0	1
GROTE LIJSTER	2	2
HEGGEMUS	5	0
HOUTDUIF	3	0
KLEINE BONTE SPECHT	1	0
KOEKOEK	2 à 3	1
KOOLMEES	2 + (4)	2 + (1)
MEREL	6	2
NACHTEGAAL	12	1

vervolg op blz. 40

vervolg van blz. 39	<u>Panneland</u>	<u>Starre- en Huttebos</u>
PIMPELMEES	1 + (2)	0 + (2)
RINGMUS	0	0 + (2)
ROOBBORST	6	0
SPREEUW	6 + (1)	2 + (1)
STAARTMEES	3	0
TORTELDUIF	1	2
TUINFLUITER	3	0
VINK	5	1
VLAANSE GAAI	3	0
WIELEWAAL	0	1
WILDE EEND	1 à 2	0
WINTERKONING	4 à 5	3
ZANGLIJSTER	3	1
ZWARTKOP	4	4
	-----	-----
	113 à 116 + (8)	39 + (7)
	totaal <u>121 à 124</u>	totaal <u>46</u>
	in <u>30</u> soorten	in <u>23</u> soorten
	(9 broedparen per ha)	(3 broedparen per ha)

Konklusie:

Uit de inventarisatie blijkt duidelijk dat een pas uitgedund bos voor broedvogels minder aantrekkelijk is dan een bos waaraan geen onderhoud werd verricht, In het uitgedunde bos ontbreekt de ondergroei, de kamperfoelie en de hop 'en het is juist deze vegetatie die voor vogels de belangrijkste gelegenheid biedt om te nestelen.

Hoe de vogelstand zich op langere termijn zal ontwikkelen is alleen door herhaalde inventarisaties na te gaan. Verwacht kan worden dat bij herstel van de ondergroei en de klimplanten in het Starre- en Huttebos ook de vogelstand weer zal toenemen. Dit is echter een langzaam proces waarbij het niet zeker is dat het bos uiteindelijk de oorspronkelijke toestand weer zal aannemen.

H. Vader.